

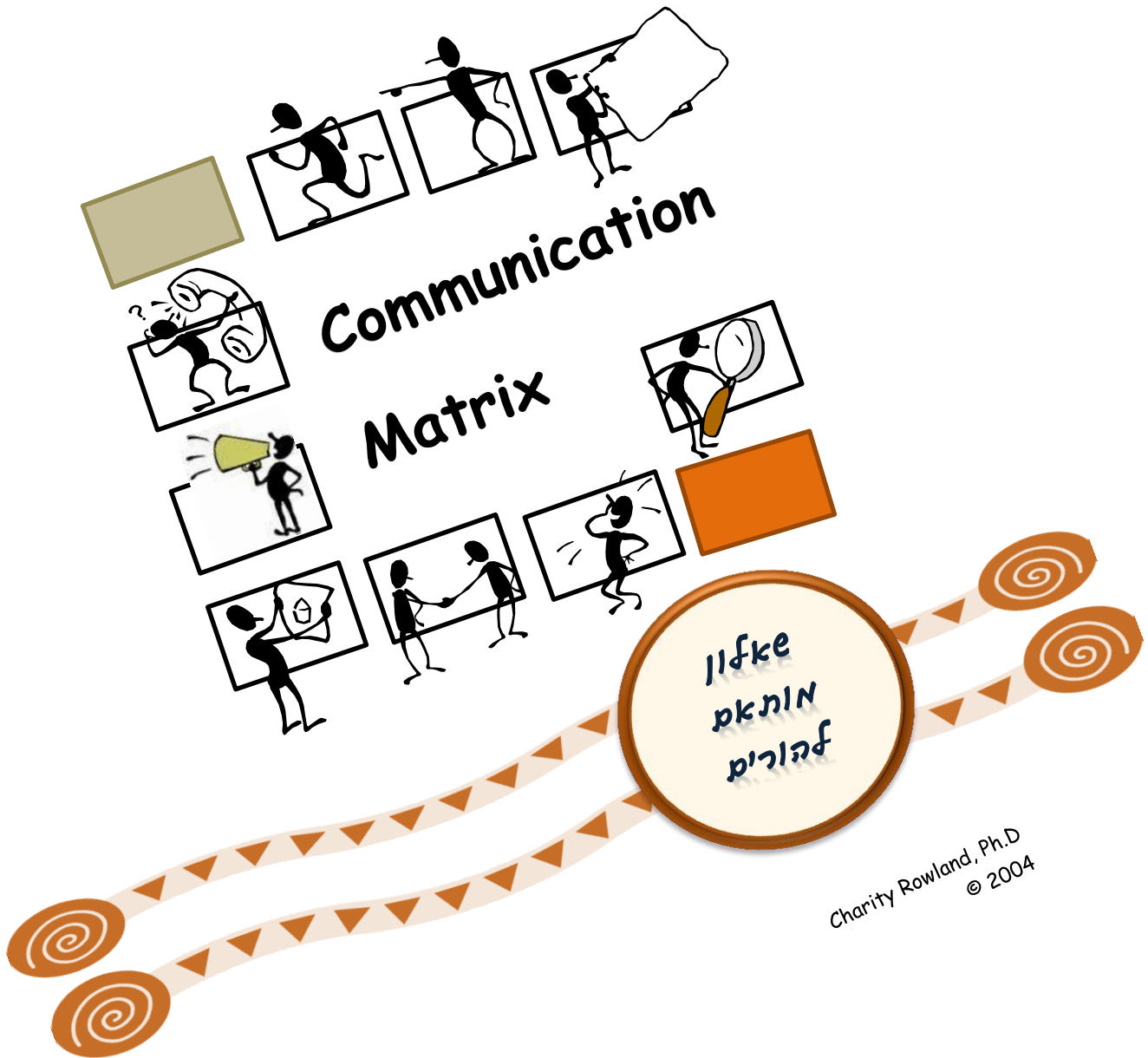
מטריקס למיומנויות תקשורת

צרכת הערכה למיומנויות תקשורת

נכתב על ידי: ד"ר צ'ריטי רולנד, אוניברסטט אורוגון

תורגם על ידי: יפעת נאמן, קלינאית תקשורת, בי"ס קרן אור, ירושלים

נהגה על ידי: נעמי אריאל, מדריכה פדגוגית, מכללה אקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין,
מדריכה מחוזית ללקויות מורכבות

Charity Rowland, Ph.D
© 2004

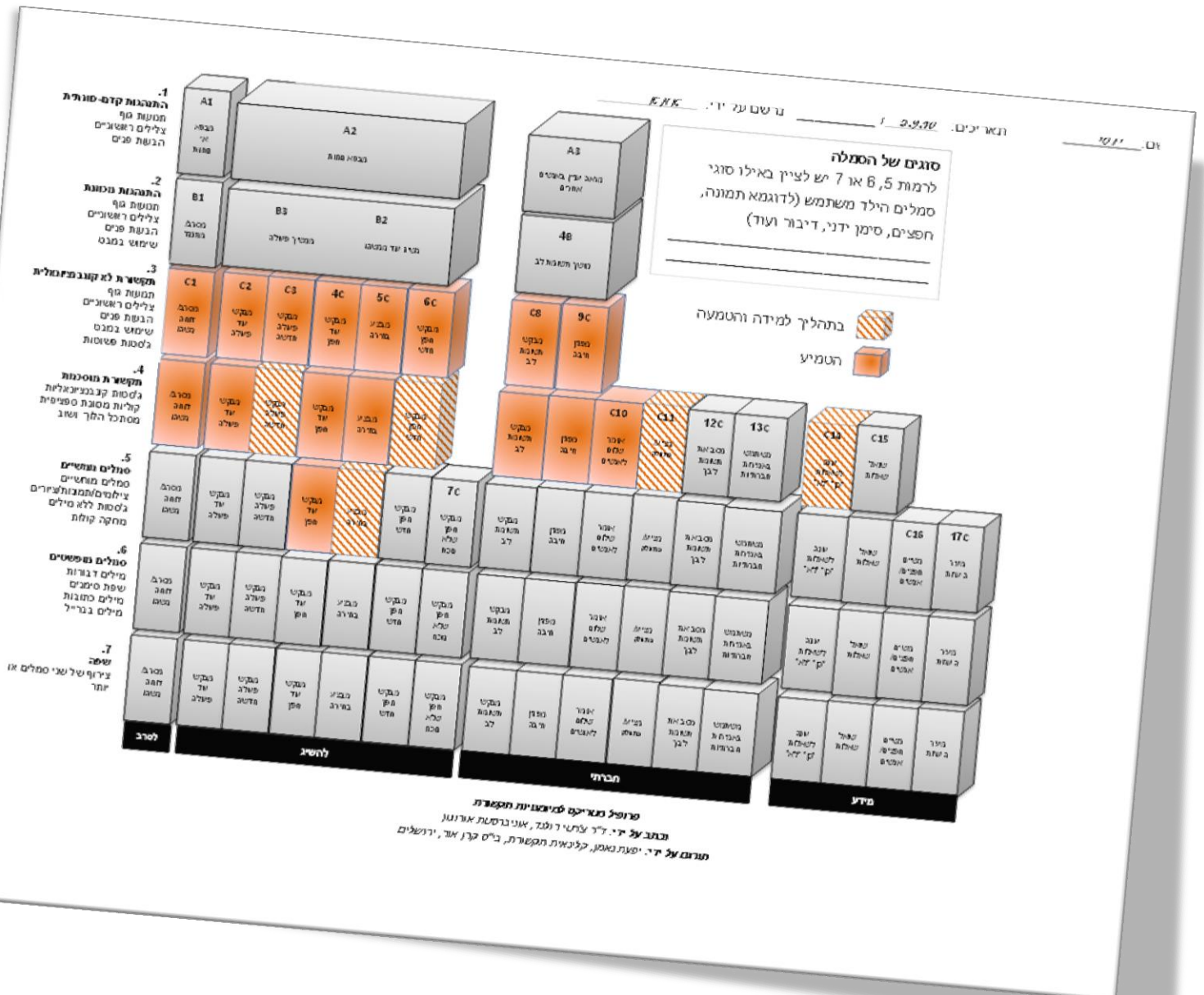
מיועד עבור אלו הנמצאים בשלבים המוקדמים של התפתחות התקשורת
בשימוש של כל סוגי התקשורת; פרה- סימבוליים, חלופיים ומוחשיים.

מה הוא ה- Communication Matrix?

המטריקס הוא כלי הערכה שנועד לאפשר לנו לזהות כיצד בדיוק הילד מתקשר בכל זמן נתון וכן מספק מסגרת לבחור מטרות תקשורת הגיוניות. המטריקס פורסם לראשונה בשנת 1990 ונערך מחדש ב-1996 וב-2004 על ידי ד"ר צ'רטי רולנד מהאוניברסיטה לבריאות ומדע באורוגון. הגרסה המקורית תוכננה בעיקר עבור קלינאי תקשורת ואנשי חינוך לתעד מיומנויות הבעתיות של ילדים עם לקויות מורכבות או מרובות הכוללות לקויות סנסוריות, מוטוריות וקוגניטיביות. גרסה זו הינה גרסה יותר ידידותית שפותחה במיוחד עבור הורים.

תוצאות המטריקס נמצאות על גבי פרופיל של עמוד אחד. הפרופיל הזה הינה טבלה (מטריקס) שמראה במבט אחד באילו התנהגויות תקשורתיות הילד משתמש ואילו מסרים הוא מביע. הפרופיל הנ"ל זהה לפרופיל שמתקבל בגרסה המיועדת לאנשי המקצוע. כך, ניתן להשוות כיצד הילד מתקשר בבית לעומת בבית הספר על ידי שימוש באותו הפרופיל.

דוגמה לפרופיל המראה כיצד ממלאים אותו וכיצד רואים את התוצאות:

אוכלוסיית היצד

המטריקס מתאים לכל ילד בכל גיל הנמצא בשלבים המוקדמים של תקשורת. אצל ילד טיפוסי, טווח ההתנהגויות התקשורתיות שאותן בודק המטריקס, יתרחשו בין הגילאים 0-24 חודשים. המטריקס מתאים גם לילדים שלהם לקות כל שהיא בכל רמה שהיא, כולל לקויות מורכבות ומרובות. המטריקס אינו מתאים לילדים המשתמשים כבר בכל סוג שהוא של שפה על מנת לתקשר באופן משמעותי ושוטף.

המטריקס מכיל בתוכו שימוש בכל סוגי התקשורת האפשריים, כולל:

- **תקשורת תומכת חליפית (תת"ח)** – כמו תמונות, מכשירים אלקטרוניים, פלטי קול, ברייל, שפת סימנים וסמלים מוחשיים.
- **תקשורת קדם סימבולית/מילולית** – כמו ג'סטות, תנועות גוף, צלילים, מבט, הבעות פנים.

אופן כניית ה- Communication Matrix

תכנון המטריקס מבוסס על מדגם של תשעה תינוקות עם התפתחות טיפוסית שאובחנו שלוש פעמים בין הגילאים 6-20 חודשים. המטריקס מכיל בתוכו את ההיבטים העיקריים של התקשורת: הסיבות שבגללן אנשים מתקשרים וההתנהגויות שבהן אנשים משתמשים על מנת לתקשר.

ארבע סיבות לתקשורת

המטריקס מבוסס על ארבע סיבות עיקריות לתקשורת המופיעות בתחתית העמודות בפרופיל: **לסרב** לדברים שאיננו מעוניינים בהם; **להשיג** דברים שאנו חפצים בהם; להשתתף באינטראקציה חברתית; ולספק או לקבל **מידע**. תחת כל אחד מארבעת הסיבות העיקריות הנ"ל ישנם מסרים ספציפיים שאנשים מוסרים בזמן תקשורת. מסרים אלו מתאימים לשאלות שעליך לענות עליהן כשממלאים את המטריקס. המסרים הספציפיים הם:

2. להשיג

מביע נוחות
ממשיך פעולה
משיג עוד משהו
מבקש עוד מפעולה
מבקש פעולה חדשה
מבקש עוד מחפץ
מבצע בחירה
מבקש חפץ חדש
מבקש חפצים שאינם נוכחים

1. סירוב

מביע אי נוחות
מוחה
מסרב או דוחה משהו

3. חברתי

מביע התעניינות באנשים אחרים
מושך תשומת לב
מפגין חיבה
מקבל את פניהם של אנשים
מציע דברים או מתחלק
מסב את תשומת ליבו של מישהו למשהו
משתמש באמירות חברתיות

4. מידע

עונה על שאלות "כן" "לא"
שואל שאלות
משיים חפצים או אנשים
מעיר הערות

שבע רמות של תקשורת

המטריקס גם מאורגן לפי שבע רמות של התנהגות תקשורתית המיוצגות על ידי שבע השורות בפרופיל. הרמות הן:

רמה 1 - התנהגות קדם-כוונתית

ההתנהגות של הילד אינה בשליטתו אך היא משקפת את מצבו הכללי (כמו רעב, רטוב או עייף). הורים מפרשים את מצב הילד לפי התנהגויות כלליות שלו כמו תנועות גוף, הבעות פנים וקוליות.

רמה 2 - התנהגות מכוונת

התנהגות הילד הינה מכוונת עכשיו (תחת שליטתו), אבל הוא עדיין לא מבין ש"אם אני אעשה את זה אז אמא או אבא יעשו את זה בשבילי". כלומר, התקשורת שלו עדיין אינה מכוונת. ההורים ממשיכים לפרש את צרכי ורצונות הילד לפי ההתנהגות שהוא מציג כמו תנועות גוף, הבעות פנים, הפקות קוליות ומבט.

תקשורת מכוונת מתחילה כאן, ברמה 3

רמה 3 - תקשורת לא קונבנציונאלית

הילד משתמש בהתנהגויות קדם סימבוליות באופן מכוון על מנת להביע את צרכיו ורצונותיו לסביבה. ההתנהגויות הינן קדם סימבוליות מכיוון שאין בהם שימוש באף סמל. הן נקראות "לא קונבנציונאליות" מכיוון שהן לא מתאימות לשימוש ככל שגדלים. הן מכילות בתוכן תנועות גוף, הפקות קוליות, הבעות פנים וג'סטות פשוטות (כגון למשוך במכנסיו של מישהו).

רמה 4 - תקשורת קונבנציונאלית

הילד משתמש בהתנהגויות קדם סימבוליות באופן מכוון על מנת להביע את צרכיו ורצונותיו לאנשים אחרים. ההתנהגויות הינן קדם סימבוליות מכיוון שאין בהם שימוש בסמלים. ג'סטות "קונבנציונאליות" כוללות התנהגויות כמו הצבעה והנהון לאמירת "כן". הפירוש הניתן לג'סטות האלו נקבע על ידי התרבות שבהן משתמשים בהם. אנו ממשיכים להשתמש בג'סטות אלו כמבוגרים כדי ללוות את השפה שלנו. יש לציין שרבות מן הג'סטות האלו (בעיקר הצבעה) דורשות מיומנויות ראייה טובות ולכן לרוב הן אינן מתאימות לשימוש אצל ילדים עם לקות ראייה חמורה.

רמה 5 - סמלים ממשיים (קונקרטיים)

הילד משתמש בסמלים שאנו קוראים להם ממשיים הדומים באופן פיזי למה שהם מייצגים באופן ברור לילד – הם נראים כמו, מרגישים כמו, נעים כמו או נשמעים כמו מה שהם מייצגים. סמלים ממשיים כוללים תמונות, חפצים שבהם משתמשים כסמל (כמו שרוך המייצג "נעל"), ג'סטות אייקוניות (כמו לטפוח על כסא כדי לסמן "בוא לשבת") וצלילים (כמו זמזום המייצג דבורה). ילדים עם לקות מוטורית מורכבת יכולים לגשת לתמונות או לסמלים מוחשיים על ידי שימוש במכשירים אלקטרוניים או על ידי הצבעה, מגע או מיקוד מבט. יש לציין שילדים שכבר מסוגלים להשתמש בסמלים מופשטים (רמה 6) לא זקוקים לשימוש בסמלים מוחשיים. רוב הילדים מדלגים על שלב זה. לחלק מהילדים, שלא למדו להשתמש בסמלים מופשטים, הסמלים המוחשיים (רמה 5) יכולים להוות גשר לשימוש בסמלים המופשטים (רמה 6).

רמה 6 - סמלים מופשטים

הילד משתמש בסמלים מופשטים כמו דיבור, שפת סימנים, ברייל או שפה כתובה. סמלים אלו אינם דומים באופן פיזי למה שהם מייצגים. משתמשים בהם אחד בכל פעם.

רמה 7 - שפה

הילד מצרף סמלים (כל סוגי הסמלים) לכדי צירוף בעל 2-3 סמלים (רוצה מיץ, אני רוצה החוצה), בהתאם לחוקים התחביריים. הילד מבין שמשמעות הצירוף יכולה להשתנות על פי סדר הסמלים בצירוף.

מתחילים...

נא לסמן אחד מתוך ארבע ההצהרות המתארות הכי טוב את יכולות התקשורת של ילדך.

A. לא נראה שלילד שלי יש עדיין שליטה על גופו. הדרך היחידה בה אני יודע שהוא רוצה משהו היא בגלל שהוא בוכה או מיילל כשהוא לא מרוצה או מרגיש אי נוחות והוא מחייך או משמיע קולות או נרגע כשהוא מרוצה או כשנוח לו. **אם סימנת הצהרה זו עבור לסעיף A, (עמוד 6).**

B. לילד שלי יש שליטה על ההתנהגויות שלו, אבל הוא לא משתמש בהם על מנת לנסות לתקשר איתי. הוא לא בא אלי כדי ליידע אותי שהוא רוצה משהו אבל קל לי להבין זאת כי הוא מנסה לעשות דברים בעצמו. הוא יודע מה הוא רוצה וההתנהגות שלו מראה לי מה הוא רוצה. אם נגמר לו האוכל הוא יעדיף לנסות לקחת עוד בעצמו מאשר לנסות לקרוא לי כדי לתת לו. **אם סימנת הצהרה זו עבור לסעיף B, (עמוד 9).**

C. הילד שלי מנסה בוודאות לתקשר איתי ולהביע את צרכיו. הוא יודע איך לגרום לי לעשות משהו למענו. הוא משתמש בג'סטות וצלילים מגוונים (כמו הצבעה, נענוע של הראש, משיכה בידי או מביט בי ובחפץ הרצוי לסירוגין) כדי לתקשר איתי. לדוגמא, כשהוא רוצה עוד חלב, הוא עשוי להושיט לי את הכוס שלו או להצביע על המקרר. הוא לא משתמש בכל סוג של שפה על מנת לתקשר. **אם סימנת הצהרה זו עבור לסעיף C, (עמוד 13).**

או

הילד שלי מראה מתי הוא רוצה משהו על ידי שימוש כלשהו בשפה או בתקשורת סימבולית (כמו דיבור, מילים כתובות, ברייל, תמונות, סמלים מוחשיים או שפת סימנים). כשהוא משתמש בסמלים שלו, ברור לי שהוא מבין מה המשמעות שלהם. **אם סימנת הצהרה זו עבור לסעיף C, (עמוד 13).**

הוראות לסצית A...

מתן ציון

כל שאלה שתראה, מקושרת למסר מסויים שהילד שלך עשוי להיות מסוגל להביע בדרכים שונות. תקרא כל שאלה ותחליט האם הילד מסוגל להביע את המסר המתואר. לאחר מכן סמן, מהרשימה בתחתית העמוד, באילו התנהגויות הוא משתמש על מנת להביע את המסר. עליך גם להחליט האם הילד שלך כבר הטמיע את השימוש בהתנהגויות השונות או שהוא עדיין בתהליך של למידה והטמעה. סמן [/] בקובייה ליד ההתנהגויות שלדעתך הוא עדיין לומד. סמן [x] בקובייה ליד ההתנהגויות שלדעתך הוא כבר הטמיע. השתמש בהגדרות הבאות על מנת להחליט האם ההתנהגות כבר הוטמעה או שהילד בתהליך למידה שלה.

[/] בתהליך של למידה והטמעה

- מבצע זאת אך לא בעקביות
- מבצע זאת רק כאשר מעודדים אותו או עוזרים לו עם תיווך
- מבצע זאת רק בהקשר אחד או שניים או עם אדם אחד

[x] הטמיע

- מבצע זאת באופן עצמאי, רוב הזמן, כשישנה הזדמנות
- מבצע זאת במספר הקשרים שונים עם אנשים שונים

סציות A

בשלב זה, נראה שלילד שלך אין שליטה על ההתנהגויות שלו, אבל נראה שמגיב בעיקר לתחושות. התגובות שלו מראות לך איך הוא מרגיש.

A.1

מביע אי נוחות

האם אתה יכול לדעת מתי ילדך מרגיש אי נוחות (כואב לו, הוא רטוב, רעב, מפוחד)?
אם כן, מה ילדך עושה על מנת לגרום לך להבין שלא נוח לו?

 <p>הפעלת פנים</p>	 <p>צליפים ראשוניים</p>	 <p>תנועות אופ'</p>
☐ מעוות את פניו	☐ בוכה, צועק, נאנק	☐ שינויים בתנוחה (מקשיח את הגוף, מסתובב, פונה לכיוון השני)
		☐ תנועות של הגפיים (בועט ברגליו, מניף את ידיו)
		☐ תנועות ראש (מסב את ראשו)

A.2

מביע נוחות

האם אתה יכול לומר מתי ילדך מרגיש מסופק, מרגיש שנוח לו או שהוא מתרגש ממהשהו?
אם כן מה ילדך עושה על מנת לגרום לך להבין שטוב לו?

 <p>הפעלת פנים</p>	 <p>צליפים ראשוניים</p>	 <p>תנועות אופ'</p>
☐ מחייך	☐ משמיע קולות, צוהל	☐ שינויים בתנוחה (מקשיח את הגוף, נרגע)
		☐ תנועות של הגפיים (בועט ברגליו, מניף את ידיו)
		☐ תנועות ראש (מניד את ראשו)

אפיצ התצנינות באנשים אחרים

האם אתה יכול לומר שילדך מתעניין באנשים אחרים?
אם כן מה ילדך עושה על מנת לגרום לך לחשוב שהוא מתעניין בך או באנשים אחרים?

הפצות פנים		צפויים ראשונים		תנועות אופ	
	☐ מחייך		☐ משמיע קולות, מרעיש		☐ שינויים בתנוחה (מקשיח את הגוף, נרגע)
					☐ תנועות של הגפיים (בועט ברגליו, מניף את ידיו)

האם לילדך יש גם כמה התנהגויות שנראה שהן תחת שליטתו? אם כן, עבור לסעיף B (עמוד 9) ותראה אם תוכל לענות "כן" לשאלות בסעיף זה. אם לא, עבור לעמוד 31.

הוראות פסצ' B...

מתן ציון

כל שאלה שתראה, מקושרת למסר מסויים שהילד שלך עשוי להיות מסוגל להביע בדרכים שונות. תקרא כל שאלה ותחליט האם הילד מסוגל להביע את המסר המתואר. לאחר מכן סמן, מהרשימה בתחתית העמוד, באילו התנהגויות הוא משתמש על מנת להביע את המסר. עליך גם להחליט האם הילד שלך כבר הטמיע את השימוש בהתנהגויות השונות או שהוא עדיין בתהליך של למידה והטמעה. סמן [/] בקובייה ליד ההתנהגויות שלדעתך הוא עדיין לומד. סמן [x] בקובייה ליד ההתנהגויות שלדעתך הוא כבר הטמיע. השתמש בהגדרות הבאות על מנת להחליט האם ההתנהגות כבר הוטמעה או שהילד בתהליך למידה שלה.

[/] בתהליך של למידה והטמעה

- מבצע זאת אך לא בעקביות
- מבצע זאת רק כאשר מעודדים אותו או עוזרים לו עם תיווך
- מבצע זאת רק בהקשר אחד או שניים או עם אדם אחד

[x] הטמיע

- מבצע זאת באופן עצמאי, רוב הזמן, כשישנה הזדמנות
- מבצע זאת במספר הקשרים שונים עם אנשים שונים

סציות B

בשלב זה, נראה שילדך מסוגל לעשות דברים בכוונה אבל הוא עדיין אינו מבין שהוא יכול לתקשר דרך השימוש בהתנהגויות השונות. לדוגמא, הוא יכול לבכות ולהתהפך על מנת להגיע לבקבוק שלו כשהוא רוצה עוד לשתות, אבל הוא עדיין לא מיילל על מנת לגרום לכך שאתה תביא לו את הבקבוק.

מביצ אחאה

B.1

האם אתה יכול לומר שילדך אינו מעוניין במשהו ספציפי כמו אוכל מסויים או צעצוע או משחק שאתם משחקים כמו דגדוג? אם כן, מה ילדך עושה על מנת לגרום לך להבין שהוא לא רוצה משהו?

צליפים ראשונים		תנועות אוף	
☐ מיילל, מרעיש, צועק	☐ תנועות רגליים (רוקע, בועט)	☐ תנועות ראש (מסב את ראשו, מושך את ראשו לאחור)	☐ תנועות ידיים (מניף את ידיו, דוחף, זורק הרחק)
הפצות פנים		☐ מתרחק מהאדם או מהחפץ	☐ תנועות ידיים (מניף את ידיו, דוחף, זורק הרחק)
☐ מעווה את פניו, מזעיף פנים			

משיק פציפות

B.2

האם אתה יכול לפעמים לומר שהילד שלך מעוניין להמשיך בפעילות שבדיוק הפסקת לעשות איתו (כמו קפיצות, דגדוגים, הפעלת מכשיר מוזיקלי)? אם כן מה ילדך עושה על מנת לגרום לך להבין שהוא מעוניין להמשיך בפעילות?

הפצות פנים		צליפים ראשונים		תנועות אוף	
☐ מחייך	☐ משמיע קולות, צוהל	☐ תנועות ראש (מתקדם קדימה, מניע את ראשו)	חלתי	☐ תנועות ידיים (מניף את ידיו)	☐ תנועות רגליים (בועט)
		☐ מסתכל על המבוגר			

B.3

משיב צד משהו

האם אתה יכול לומר לפעמים שילדך מעוניין להשיג עוד ממשהו ספציפי (כמו אוכל או משחק)?
 אם כן מה ילדך עושה על מנת לגרום לך להבין שהוא מעוניין בעוד משהו?

הבצות פנימ		צליפים ראשונים		תנועות אופ	
מחייך ☐	משמיע קולות, צוהל, מרעיש ☐	חלתי		ניגש לחפץ המבוקש ☐ תנועות ראש (מתקדם קדימה, מניע את ראשו) ☐ תנועות ידיים (מניף את ידיו) ☐ תנועות רגליים (בועט) ☐ לוקח את החפץ הרצוי ☐	
	מסתכל על החפץ ☐				

B.4

משיב תשומת לב

האם ילדך עושה דברים ופעולות המושכים את תשומת לבך אליו, למרות שהוא לא מנסה בכוונה להשיג את תשומת לבך? אם כן אילו התנהגויות ילדך מפיק המושכים את תשומת לבך?

הבצות פנימ		צליפים ראשונים		תנועות אופ	
מחייך ☐	משמיע קולות, צווח, מרעיש ☐	חלתי		ניגש למבוגר ☐ תנועות ראש (מתקדם קדימה, מניע את ראשו) ☐ תנועות ידיים (מניף את ידיו) ☐ תנועות רגליים (בועט) ☐	
	מסתכל על המבוגר ☐				

האם לילדך יש גם כמה התנהגויות שנראה שהוא מבצע אותן באופן ברור עם מטרה לתקשר איתך? אם כן, עבור לסעיף C (עמוד 12) ותראה אם תוכל לענות "כן" לשאלות. אם לא, עבור לעמוד 31.

סצ'ף C

בשלב זה, ילדך יודע שאם הוא עושה משהו, אתה תגיב בצורה מסויימת והוא משתמש בהתנהגויות שלו לתקשר באופן מכוון. ישנן דרכים רבות שבהן ילד יכול לתקשר באופן מכוון. חלקם כוללים סמלים (דיבור, שפת סימנים, תמונות, סמלים תלת מימדיים). אחרים כוללים ג'סטות ספציפיות או תנועות גוף. חלקם כוללים צלילים ראשוניים שאינם דיבור עדיין. חלק מהילדים עם לקות מוטורית חמורה עשויים להשתמש במכשירים אלקטרוניים על מנת לתקשר. לא משנה מה היא ההתנהגות שהילד משתמש בה על מנת לתקשר, החשוב הוא, שהוא משתמש בהתנהגות זו עם כוונה, בבירור על מנת לתקשר ולהעביר לך מסר כלשהוא. חשוב לזכור, שחלק מהילדים עשויים להשתמש בכל סמל שהוא דרך מכשיר תקשורת.

הוראות לסצית א...

היאוש מכשירי תקשורת

ילדים עם לקות פיזית חמורה ומורכבת, עשויים להשתמש במכשירים מכניים שבהם יש איזו שהיא שיטה של הסמלה. לדוגמה, הם עשויים להשתמש במכשיר שיש לו כפתורים שונים המייצגים תמונות שונות או אפילו מילים מודפסות. כשהם לוחצים על כפתור, ייתכן וקול מוקלט יאמר את המסר המזוהה עם התמונה או המילה הכתובה. במקרים שכאלה, יינתן לתלמיד ציון על שימוש בסוג ההסמלה הנמצא על הכפתור (תמונה או מילה או כל דבר אחר). סמלים שניתן לשים אותם על מכשירי תקשורת כוללים:

סמלים מופשטים	סמלים ממשיים
מילים כתובות	צילומים/תמונות/ציורים
מילים בברייל	סמלים מוחשיים המייצגים
סמלים מופשטים בעלי 3 מימדים	מסר ספציפי
סמלים מופשטים בעלי 2 מימדים	

שפה
צירוף של כל אחד מסוגי הסמלים
שנזכרו לעיל.

מתן ציון

כל שאלה שתראה, מקושרת למסר מסויים שהילד שלך עשוי להיות מסוגל להביע בדרכים שונות. תקרא כל שאלה ותחליט האם הילד מסוגל להביע את המסר המתואר. לאחר מכן סמן, מהרשימה בתחתית העמוד, באילו התנהגויות הוא משתמש על מנת להביע את המסר. עליך גם להחליט האם הילד שלך כבר הטמיע את השימוש בהתנהגויות השונות הוא שהוא עדיין בתהליך של למידה והטמעה. סמן [✓] בקובייה ליד ההתנהגויות שלדעתך הוא עדיין לומד. סמן [x] בקובייה ליד ההתנהגויות שלדעתך הוא כבר הטמיע. השתמש בהגדרות הבאות על מנת להחליט האם ההתנהגות כבר הוטמעה או שהילד בתהליך למידה שלה.

[✓] בתהליך של למידה והטמעה

- מבצע זאת אך לא בעקביות
- מבצע זאת רק כאשר מעודדים אותו או עוזרים לו עם תיווך
- מבצע זאת רק בהקשר אחד או שניים או עם אדם אחד

[x] הטמיע

- מבצע זאת באופן עצמאי, רוב הזמן, כשישנה הזדמנות
- מבצע זאת במספר הקשרים שונים עם אנשים שונים

האם ילדך, מראה לך, באופן מכוון שהוא לא רוצה משהו או פעילות כלשהיא? אם כן, מה ילדך עושה על מנת לסרב או לדחות משהו?

רמה 3

הקצות פנים

מעווה את פניו, מזעיף פנים

צליפים ראשונים

צועק, מילל

תנועות אוף

תנועות של כל הגוף (מסב את גופו, מסתובב)

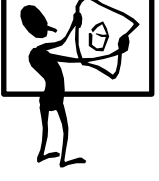
תנועות של הראש (מסב את ראשו לאחר או הצידה)

תנועות ידיים או זרועות

תנועות רגליים (בועט, רוקע ברגליו)

רמה 5

סמלים מחשיים

דוחה צילום/תמונה/ציור של החפץ הלא רצוי

דוחה סמל מוחשי המייצג את החפץ הלא רצוי

רמה 4

מסכות מוסכמות וקוליות

מוסר לך את החפץ הלא רצוי

מניד את ראשו "לא"

קוליות ספציפית "אה-אה"

מסכות פשוטות

מרחיק ממנו את החפץ או האדם

רמה 7

שפה

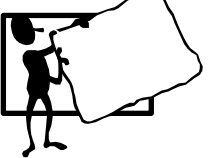

מצרף שני סמלים מופשטים או יותר ("לא עוד", "הכל נגמר", "לא החוצה")

סוגי הסמלים בהם משתמש:

רמה 6

סמלים מופשטים

מילה בברייל

סמל תלת מימדי מופשט ("לא", "די")

סמל דו מימדי מופשט ("לא", "די")

מילה דבורה ("לא", "סיימתי")

סימן ידני ("לא", "די")

מילה כתובה ("לא", "סיימתי")

האם ילדך מראה לך באופן מכוון שהוא רוצה עוד מפעולה כל שהיא שהרגע הפסקת לעשות (כמו "קוקו", או הפעלת משחק)? אם כן, מה ילדך עושה על מנת להראות לך שהוא רוצה עוד מאותה הפעולה?

רמה 3

הקצות פנים

מחייך

צפזפים ראשוניים

צועק, מילל

תנועות אופ'

תנועות של כל הגוף (זז קדימה)

תנועות ידיים/זרועות (מניף את ידיו)

תנועות רגליים (בועט)

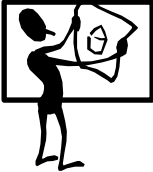
חלתי

מסתכל עליר

רמה 5

סמלים אמשיים

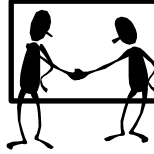
מצביע על צילום/תמונה/ ציור של הפעולה הרצויה

מצביע על סמל מוחשי המייצג את הפעולה הרצויה

מבצע פנטומימה של הפעולה הרצויה

רמה 4

איסעות מוסכמות וקוליות

מסמן לך לבוא

מושיט ידיים למעלה (תרים אותי)

מניד בראשו

איסעות פשוטות

לוקח את ידך

נוגע בך

גוחן כלפיך או טופח עליך

רמה 7

שפה

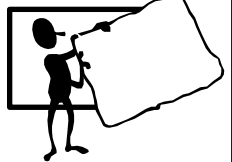

מצרף שני סמלים מופשטים או יותר ("עוד דגדוג", "עוד פעם")

סוגי הסמלים בהם משתמש:

רמה 6

סמלים מופשטים

מילה דבורה ("עוד", "לדגדג")

סימן ידני ("עוד", "נדנד")

מילה כתובה ("עוד", "לדגדג")

מילה בברייל ("עוד", "נדנד")

סמל תלת מימדי מופשט ("עוד", "לדגדג")

סמל דו מימדי מופשט ("עוד", "אוכל")

האם ילדך מראה לך באופן מכוון שהוא/היא רוצה שתבצע פעולה חדשה (כזו שלא עשיתם עכשיו)?
 אם כן, כיצד ילדך מבקש (או מצווה) פעולה חדשה?

רמה 3

תלואות

מסתכל עליך

הבצות פנימ

מחייך

תנועות אופ

תנועות של כל הגוף (מקפץ מעלה מטה, כמו הפעילות הרצויה)
 תנועות ידיים/זרועות (מניע ידיו כמו בפעילות המבוקשת)
 תנועות רגליים (מניע רגליו כמו בפעילות המבוקשת)

רמה 5

סמלים משיים

מצביע על תמונה או ציור של הפעולה הרצויה
 מצביע על סמל מוחשי המייצג את הפעולה הרצויה
 מבצע פנטומימה של הפעולה הרצויה
 מחקה צלילים השייכים לפעולה הרצויה כמו מנגינה

רמה 4

א'סלות אוסכחות וקוליות

מסמן לך לבוא
 מושיט ידיים למעלה כלפיך (תרים אותי)

א'סלות פשלות

לוקח את ידך

רמה 7

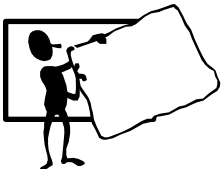
שפה

מצרף שני סמלים מופשטים או יותר ("תדגדג אותי", "אני רוצה נדנדה")
 סוגי הסמלים בהם משתמש:

רמה 6

סמלים מופשטים

מילה בברייל ("לנדנד")
 מילה בדבורה ("לדגדג")
 סמל תלת מימדי מופשט ("להתנדנד")
 סמל דו מימדי מופשט ("לדגדג")
 סימן ידני ("לאכול")
 מילה כתובה ("לדגדג")

האם ילדך מראה לך באופן מכוון שהוא רוצה עוד ממשוהו (כמו משחק או אוכל מסויים) אחרי שכבר קיבל את זה? אם כן, איך ילדך מבקש עוד מחפץ?

חלתי

רמה 3

צליפים ראשונים

מסתכל על החפץ הרצוי

צוהל, משמיע קולות

תנועות אופ'

תנועות של כל הגוף (מטה את גופו כלפי החפץ)

מניע את ראשו לכיוון החפץ הרצוי

תנועות ידיים

תנועות רגליים

סמלים אחשיים

רמה 5

מצביע על צילום/תמונה/ציור של החפץ הרצוי

מצביע על סמל מוחשי המייצג את החפץ הרצוי

מבצע פנטומימה של החפץ הרצוי

מחקה צליל של החפץ הרצוי

הפעלות פנים

מחייך

רמה 4

א'סאות מוסכמות וקוליות

מסתכל עליך ועל החפץ לסירוגין

מצביע לעבר החפץ הרצוי

א'סאות פאולות

מכוון את ידך או מושך אותך לכיוון החפץ הרצוי נוגע בחפץ הרצוי (מבלי לקחת אותו)

מנסה להגיע אל החפץ או מקיש עליו

רמה 7

שפה

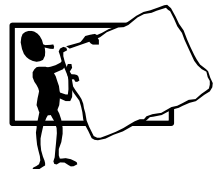

מצרף שני סמלים מופשטים או יותר ("עוד מיץ", "רוצה עוד בועות")

סוגי הסמלים בהם משתמש:

רמה 6

סמלים מופשטים

מילה דבורה ("עוד", "כדור")

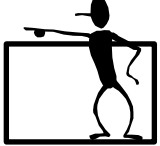

סימן ידני ("עוד", "בובה")

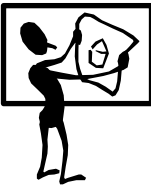
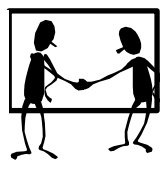
מילה בברייל

סמל תלת מימדי מופשט ("עוד", "כדור")

סמל דו מימדי מופשט ("עוד", "ביסקוויט")

האם ילדך באופן מכוון בוחר מבין שני חפצים או יותר המוצעים לו בו זמנית? (יש לוודא שהילד מודע לכל האפשרויות המוצגות ושאינו סתם מצביע על החפץ הראשון שהוא רואה) אם כן, איך ילדך מבצע בחירה?

<p>רמה 3</p> <p>חלתי</p> 	<p>רמה 3</p> <p>תנועות אופ'</p> 	<p>רמה 3</p> <p>תנועות של כל הגוף. (מטה את גופו כלפי החפץ)</p>
<p>☐ מכוון את ידך לכיוון החפץ הרצוי</p> <p>☐ מנסה להגיע אל החפץ, נוגע בו או מקיש עליו (מבלי לקחת אותו)</p>	<p>☐ מסתכל על החפץ הרצוי</p>	<p>☐ מניע את ראשו לכיוון החפץ הרצוי</p>

<p>רמה 5</p> <p>סמלים אמשיים</p> 	<p>רמה 4</p> <p>ד'סאות מוסכמות וקוליות</p>
<p>☐ מצביע על צילום/תמונה/ציור של החפץ הרצוי</p> <p>☐ מצביע על סמל מוחשי המייצג את החפץ הרצוי</p>	<p>☐ מסתכל עליך ועל החפץ לסירוגין</p> <p>☐ מצביע לעבר החפץ הרצוי</p>

<p>רמה 7</p> <p>שפה</p> 	<p>רמה 6</p> <p>סמלים מופשטים</p>
<p>☐ מצרף שני סמלים מופשטים או יותר ("את זה", "אני רוצה רכבת", "אני רוצה את זה")</p> <p>סוגי הסמלים בהם משתמש:</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>☐ מילה דבורה ("את זה", או את שם החפץ)</p> <p>☐ סמל תלת מימדי מופשט (שם החפץ)</p> <p>☐ סמל דו מימדי מופשט (שם החפץ)</p>

<p>רמה 6</p> <p>מילה דבורה</p> <p>("את זה", או את שם החפץ)</p> <p>☐</p>	<p>רמה 6</p> <p>סימן ידני</p> <p>("את זה", או את שם החפץ)</p> <p>☐</p>
<p>☐ מילה דבורה ("את זה", או את שם החפץ)</p> <p>☐ מילה כתובה (שם החפץ)</p>	<p>☐ מילה בברייל (שם החפץ)</p> <p>☐ סמל תלת מימדי מופשט (שם החפץ)</p> <p>☐ סמל דו מימדי מופשט (שם החפץ)</p>

<p>רמה 7</p> <p>מילה בברייל</p> <p>(שם החפץ)</p> <p>☐</p>	<p>רמה 6</p> <p>סמל תלת מימדי מופשט</p> <p>(שם החפץ)</p> <p>☐</p>
<p>☐ מילה בברייל (שם החפץ)</p> <p>☐ סמל דו מימדי מופשט (שם החפץ)</p>	<p>☐ סמל תלת מימדי מופשט (שם החפץ)</p> <p>☐ סמל דו מימדי מופשט (שם החפץ)</p>

האם ילדך באופן מכוון מראה לך שהוא רוצה חפץ חדש? (כמו משחק או אוכל) שנמצא בטווח הראיה שלו, השמיעה שלו או המגע שלו, אבל זהו חפץ שלא הצעת? אם כן, איך ילדך מבקש חפצים חדשים?

רמה 4

א'ס'טות
אוסכחות
וקוליות

מסתכל עליך ועל החפץ

לסירוגין

מצביע לעבר החפץ הרצוי

רמה 3

תנועות אופ'

תנועות של כל הגוף. (מטה את גופו כלפי החפץ)

מניע את ראשו לכיוון החפץ הרצוי

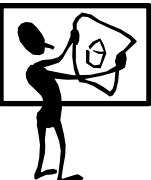
חלתי

מסתכל על החפץ הרצוי

רמה 5

סח'ים אחייים

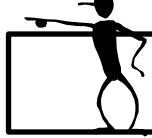
מבצע פנטומימה של החפץ הרצוי

מצביע על צילום/תמונה/ציור של החפץ הרצוי

מחקה צליל של החפץ הרצוי

מצביע על סמל מוחשי המייצג את החפץ הרצוי

א'ס'טות פשוטות

מכוון את ידך לכיוון החפץ הרצוי

נוגע בחפץ הרצוי (מבלי לקחת אותו)

מנסה להגיע אל החפץ או מקיש עליו

רמה 7

עפה

מצרף שני סמלים מופשטים או יותר ("רוצה אוטו", "אני רוצה כדור")

סוגי הסמלים בהם משתמש:

רמה 6

סח'ים מופשטים

מילה דבורה ("אוטו")

מילה בברייל ("ביסקוויט")

סימן ידני ("בובה")

סמל תלת מימדי מופשט ("אוטו")

מילה כתובה ("כדור")

סמל דו מימדי מופשט ("מיץ")

האם ילדך באופן מכוון מבקש דברים (משחק, אוכל, אנשים) שלא נמצאים בסביבה המיידית (דברים שאינם בטווח הראייה, השמיעה או המגע שלו, בחדר אחר וכו')? אם כן, איך ילדך מבקש חפצים שאינם נמצאים?

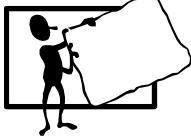
רמה 7
שפה

מצרף שני סמלים מופשטים או יותר ("רוצה כדור", "אני רוצה אוטו")

סוגי הסמלים בהם משתמש:

רמה 6
סמלים מופשטים

מילה דבורה ("כדור")

סימן ידני ("בובה")

מילה כתובה ("ביסקוויט")

מילה בברייל ("מיץ")

סמל תלת מימדי מופשט ("ספר")

סמל דו מימדי מופשט ("כדור")

רמה 5
סמלים ממשיים

מצביע על תמונה או ציור של החפץ הרצוי

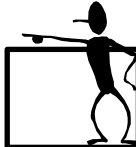

מצביע על סמל מוחשי המייצג את החפץ הרצוי

מבצע פנטומימה של החפץ הרצוי

מחקה צליל של החפץ הרצוי

האם ילדך מנסה לתפוס את תשומת לבך באופן מכוון?

אם כן, כיצד ילדך מבקש את תשומת לבך?

<p>א'סטות פשוטות</p> <p>תנועות של הידיים והזרועות (חובט בידיו) ☐</p> <p>נוגע בכך ☐</p> <p>מפעיל מתג או "מכשיר לקריאה" ☐</p>	<p>רמה 3</p> <p>הבצות פנים</p> <p>מחייך ☐</p> <p>חלתי</p> <p>מסתכל עליך ☐</p>	<p>צליפים ראשונים</p> <p>משמיע קולות, צוהל ☐</p>
---	---	--

רמה 4

א'סטות מוסכמות וקוליות

קורא לך לבוא

מצביע לעברך

רמה 7

שפה

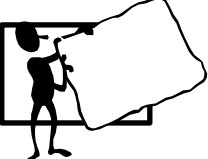

מצרף שני סמלים מופשטים או יותר ("אבא, תראה", "תסתכל אלי")

סוגי הסמלים בהם משתמש:

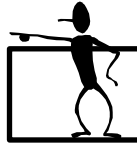

רמה 6

סמלים מופשטים

☐	מילה דבורה ("תראי", "אמא")	☐	מילה בברייל ("תראה", "בובי")
☐	סימן ידני ("תראה", "אבא")	☐	סמל תלת מימדי מופשט ("תראי" "אמא")
☐	מילה כתובה ("תראי", "אמא")	☐	סמל דו מימדי מופשט ("תראי", "המורה")

האם ילדך מראה חיבה כלפיך או כלפי אדם אחר באופן מכוון?
 אם כן, מה ילדך עושה על מנת להראות חיבה?

<p>ד'ססות פסוות</p> <p>רמה 3</p> <p>תנועות של הידיים והזרועות ☐</p> <p>נוגע בכך ☐</p>	<p>הפצות פנימ</p> <p>מחייר ☐</p>	<p>צ'לילימ ראלנימ</p> <p>משמיע קולות, צוהל ☐</p> <p>חלתי</p> <p>מסתכל עליך ☐</p>
--	--	--

רמה 5

סחלימ אחיימ

מראה צילום/תמונה/ציור המייצג מושג כמו "אוהב"

רמה 4

ד'ססות מוסכמות וקוליות

מחבק, מנשק, מלטף אותך

רמה 7

שפה

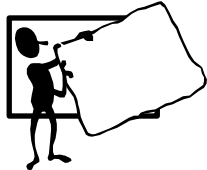

מצרף שני סמלים מופשטים או יותר ("אוהב אותך", "אני אוהב את אמא")

סוגי הסמלים בהם משתמש:

רמה 6

סחלימ מופשטים

מילה בברייל ☐	מילה דבורה ("אוהב") ☐
סמל תלת מימדי מופשט ("חיבוק") ☐	סימן ידני ("חיבוק") ☐
סמל דו מימדי מופשט ("אוהב") ☐	מילה כתובה ("אוהב") ☐

C.10 מקבל את פניו של אישה

האם ילדך אומר שלום או להתראות באופן מכוון כשמישהו מגיע או עוזב?

אם כן, כיצד ילדך מקבל את פניך או את פניהם של אנשים אחרים?

רמה 4

איסות מוסכות וקוליות

מנופף לשלום

רמה 5

סמלים משיים

מראה צילום/תמונה/ציור
המייצג מושג של לקבל את
פניו של מישהו ("שלום",
"להתראות")

רמה 7

שפה

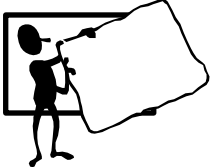

מצרף שני סמלים מופשטים או יותר
("בי, אמא", "בוקר טוב, אבא")

סוגי הסמלים בהם משתמש:

רמה 6

סמלים מופשטים

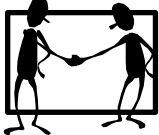
מילה דבורה ("הי", "בי") ☐	מילה בברייל ("הי", "בי") ☐
סימן ידני ("הי", "בי") ☐	סמל תלת מימדי מופשט ("הי", "בי") ☐
מילה כתובה ("הי", "בי") ☐	סמל דו מימדי מופשט ("הי", "בי") ☐

מצויצ דברים או מתחלק

האם ילדך מציע לך דברים באופן מכון או מתחלק איתך במשהו ללא ציפייה לתמורה?
 אם כן, כיצד ילדך מציע לך משהו או מתחלק איתך?

רמה 4

ט'סות מוסכות וקוליות

קוליות ספציפית עם

אינטונאציה של שאלה

שנשמעת כשואל "רוצה את זה?"

נותן לך משהו או

נותן לך אותו

רמה 7

שפה

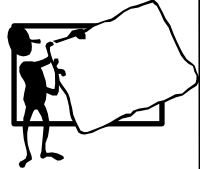
מצרף שני סמלים מופשטים או יותר

("עוגיה בשבילך", "לתת לך")

סוגי הסמלים בהם משתמש:

רמה 6

סמלים מופשטים

מילה דבורה

("שלך")

מילה בברייל

("שלך")

סימן ידני

("שלך")

סמל תלת מימדי מופשט

("שלך")

מילה כתובה

("שלך")

סמל דו מימדי מופשט

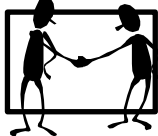
("שלך")

חסם את תשומת לבך למשהו

האם ילדך מסב את תשומת לבך באופן מכוון כלפי משהו שהוא מעוניין בו (כאומר "תסתכל על זה")?
 אם כן, כיצד ילדך מסב את תשומת לבך למשהו?

רמה 4

ט'סוּטוּ מוסכמות וקוליות

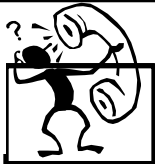

מסתכל לסירוגין בינך לבין החפץ, האדם או המקום

מצביע על משהו

רמה 7

שפה

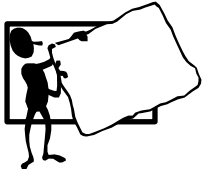

מצרף שני סמלים מופשטים או יותר ("תראה שם", "תראה את זה")

סוגי הסמלים בהם משתמש:

רמה 6

סמלים מופשטים

מילה דבורה ("תראה", "שם")

מילה בברייל ("תראה", "שם")

סימן ידני ("תראה", "שם")

סמל תלת מימדי מופשט ("תראה", "שם")

מילה כתובה ("תראה", "שם")

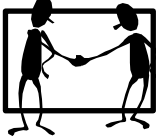
סמל דו מימדי מופשט ("תראה", "שם")

משתמש במושגי נימוס חברתיים

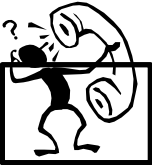
האם ילדך משתמש במושגי נימוס חברתיים באופן מכוון כמו בקשת רשות לפני שהוא עושה משהו, אמירת "בבקשה", "תודה" או "סליחה"? אם כן, באילו מושגי נימוס חברתיים ילדך משתמש?

רמה 4

ג'סאות אוסכאות וקוליות

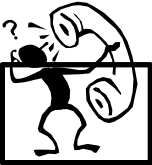
מצביע על משהו
כמבקש "אפשר את
זה?"

קוליות ספציפית
(אינטונציה של שאלה
ל - "אני יכול?")

רמה 7

שפה

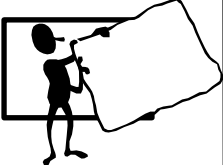

מצרף שני סמלים מופשטים או יותר
("כן, בבקשה", "אמא אני יכול?")

סוגי הסמלים בהם משתמש:

רמה 6

סמלים מופשטים

מילה דבורה
("בבקשה")

סימן ידני
("תודה")

מילה כתובה
("בבקשה")

מילה בברייל
("סליחה")

סמל תלת מימדי מופשט
("בבקשה")

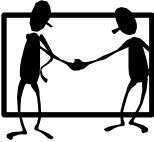
סמל דו מימדי מופשט
("תודה")

עונה על שאלות "כן" "לא"

האם ילדך עונה "כן", "לא", או "אני לא יודע" באופן מכוון כמענה לשאלה?
 אם כן, כיצד ילדך עונה על שאלות "כן" "לא"?

רמה 4

אינטראקציות מוסכמות וקוליות

מניד את ראשו "כן"
 מושך בכתפיים

מנענע בראשו "לא"
 קוליות ספציפית המסמנת "כן", "לא" ("אהה", "אה אה")

רמה 5

סמלים מוחשיים

מראה צילום/תמונה/ציור המייצגים "כן", "לא"

רמה 7

שפה

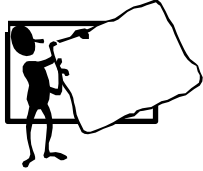

מצרף שני סמלים מופשטים או יותר ("ממש לא", "אני לא יודע")

סוגי הסמלים בהם משתמש:

רמה 6

סמלים מופשטים

מילה דבורה ("כן", "לא")
 מילה בברייל ("כן", "לא")

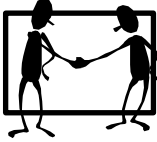
סימן ידני ("כן", "לא")
 סמל תלת מימדי מופשט ("כן", "לא")

מילה כתובה ("כן", "לא")
 סמל דו מימדי מופשט ("כן", "לא")

האם ילדך שואל אותך שאלות (לאו דווקא בעזרת מילים), עם כוונה ברורה לכך שהוא מצפה לתשובה ממך?
 אם כן, כיצד ילדך שואל שאלות?

רמה 4

ט'סוּטוּ מוסכחות וקוליות

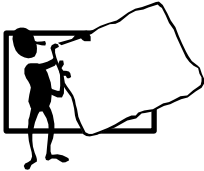
מרים את ידיו, מושך בכתפיו
 כשואל שאלה

מסתכל לסירוגין בין לבין
 חפץ לבין מקום

קוליות ספציפית
 כשואל שאלה

רמה 6

סמלים מופשטים

מילה דבורה
 ("מי?", "מה?", "איפה?",
 "מתי?", "למה?")

סימן ידני
 ("מי?", "מה?", "איפה?",
 "מתי?", "למה?")

מילה כתובה
 ("מי?", "מה?", "איפה?",
 "מתי?", "למה?")

מילה בברייל
 ("מי?", "מה?", "איפה?",
 "מתי?", "למה?")

סמל תלת מימדי מופשט
 ("מי?", "מה?", "איפה?",
 "מתי?", "למה?")

סמל דו מימדי מופשט
 ("מי?", "מה?", "איפה?",
 "מתי?", "למה?")

רמה 7

שפה

מצרף שני סמלים מופשטים או יותר
 ("מי זה?", "לאן אתה הולך?")

סוגי הסמלים בהם משתמש:

C.16 משייט חפצ'ים או אגשים

האם ילדך משייט חפצ'ים, אגשים או פעולות, באופן ספונטני או כתגובה לשאלה ששאלת אותו (כמו "מה זה?")?
אם כן, כיצד ילדך משייט משהו?

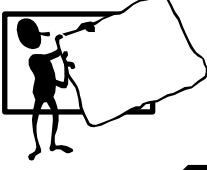
רמה 7
שפה

מצרף שני סמלים מופשטים או יותר ("האוטו הזה", "זה אוטו")

סוגי הסמלים בהם משתמש:

רמה 6
סמלים מופשטים

מילה דבורה (שם של פריט)

סימן ידני (שם של פריט)

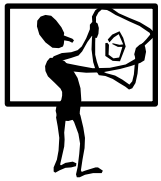
מילה כתובה (שם של פריט)

מילה בברייל (שם של פריט)

סמל תלת מימדי מופשט (שם של פריט)

סמל דו מימדי מופשט (שם של פריט)

רמה 5
סמלים משייט

מראה צילום/תמונה/ציור המייצגים

מראה סמל מוחשי המייצג חפץ/אדם/מקום/פעולה

מבצע פנטומימה של הפעולה או החפץ

מחקה צליל של החפץ

C.17 מצייר הצרות

האם ילדך, באופן ספונטני (מבלי שנשאל) מספק לך מידע לגבי דברים בצורה של הערה ("זה יפה", "חם" וכו')?
אם כן, כיצד ילדך מעיר הערה?

רמה 7
שפה

מצרף שני סמלים מופשטים או יותר ("אתה נחמד", "קר מידי")

סוגי הסמלים בהם משתמש:

רמה 6
סמלים מופשטים

מילה דבורה ("יפה")

סימן ידני ("קר")

מילה כתובה ("חם")

מילה בברייל ("רע")

סמל תלת מימדי מופשט ("נחמד")

סמל דו מימדי מופשט ("צהוב")

רמה 5
סמלים משייט

מראה צילום/תמונה/ציור המייצגים חפץ/אדם/מקום/פעולה/תכונה

מראה סמל מוחשי המייצג חפץ/אדם/מקום/פעולה/תכונה

מבצע פנטומימה של הפעולה, החפץ, האדם או התכונה

הפרופיל...

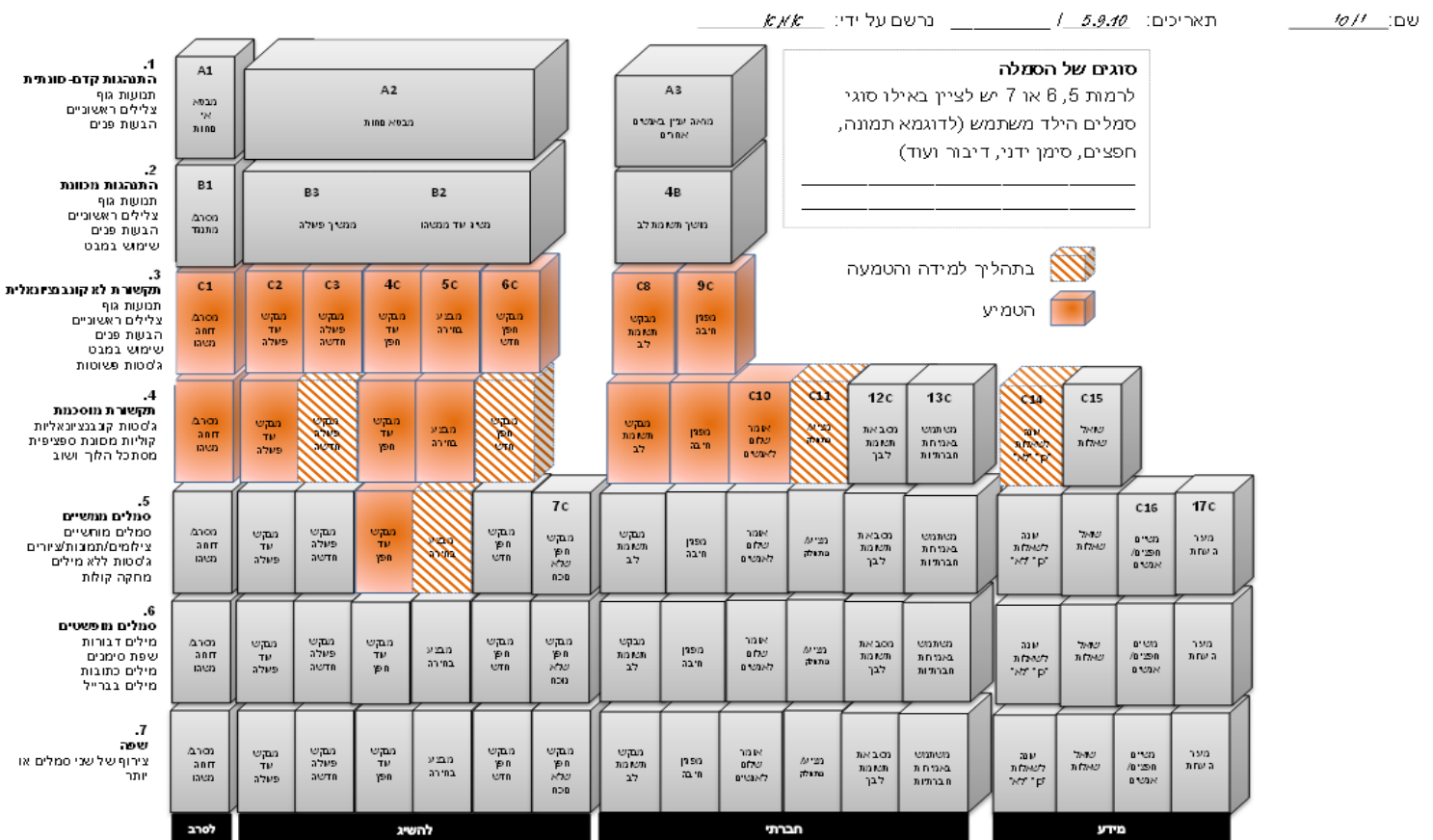
הפרופיל (בעמוד האחרון של החוברת) מתוכנן על מנת לאפשר לך מבט – על בדף אחד על יכולת התקשורת של ילדך. הוא יראה לך, במבט אחד, כיצד ילדך מתפתח מבחינה תקשורתית, תוך שימוש בשבעת שלבי התקשורת וארבע הסיבות העיקריות לתקשורת כפי שמוסבר בעמודים 2-4.

חשוב להבין שילד עם מוגבלות מוטורית חמורה עשוי להראות רק התנהגות אחת או שתיים על מנת לתקשר, כמו מבט או הפעלת מתג פשוט. הפרופיל אינו מבדיל בין מישהו שיש לו רק אפשרות אחת להביע את עצמו לבין מישהו שיש לו אפשרויות רבות על מנת להביע את אותו המסר.

כשמכניסים את תוצאות הפרופיל ניתן להבחין בין יכולות שהוטמעו לבין יכולות שעדיין נמצאות בתהליך למידה. כאשר התנהגות כלשהי מסומנת כ"הוטמעה" למסר מסויים (כל מסר מסומן על ידי קובייה אחת בפרופיל) יש לסמן את הקובייה כהוטמעה גם אם כתבת בשאלות שחלק מההתנהגויות להעברת מסר זה הן בתהליך למידה. בדוגמא הנמצאת כאן למטה, הקוביות הצבועות בסגול מסמנות התנהגויות שהוטמעו והקוביות המקוקוות מסמנות התנהגויות הנמצאות בתהליך של למידה.

הקוביות הצבועות מראות אלו מסרים ילדך מסוגל להעביר כעת ובאיזה שלב של תקשורת הוא משתמש על מנת להעביר מסרים אלו. רוב הילדים נמצאים בשני שלבים או יותר של תקשורת בכל זמן נתון.

אם סימנתם אפשרות B, C, בעמוד 5, (מתחילים) אז לא ענית על שאלות בסעיפים A או B המתייחסים לשלבי התקשורת המוקדמים (רמות 1,2). אם זהו המצב, אז לא ימולא שום דבר בשלבים אלו בפרופיל (כמו בדוגמא למטה). ההנחה היא שרמות תקשורת אלו הוחלפו ברמות תקשורת גבוהות יותר מצידו של ילדך והן לא רלוונטיות יותר עבורו.

life דרכים שבהן ניתן להפיק את הפרופיל

העברת המידע מהחוברת לפרופיל מעט מסובכת. ישנן 3 דרכים לבצע זאת: לעשות זאת בעצמך, לבקש ממישהו מהצוות החינוכי של ילדך לעשות זאת או לבצע זאת באתר האינטרנט.

1. עשה זאת בעצמך. ניתן להעביר את המידע מהחוברת לפרופיל, בעצמך על ידי מעקב אחר ההוראות

הבאות:

בחוברת, סימנת דרכים ספציפיות בהן ילדך מתקשר עבור פריטים A1-A3, B1-B4, C1-C17. מתחת לכל אחד מהפריטים ישנן כמה קטגוריות של התנהגויות כמו צלילים ראשונים או סמלים ממשיים. על מנת למלא את הפרופיל, צריך למלא את הקוביות המתאימות לפריטים ולקטגוריות שבהן סימנת לפחות התנהגות תקשורתית אחת. תחליט בעצמך באילו סימנים להשתמש על מנת להבחין בין התנהגות מוטמעת לבין התנהגות הנמצאת בתהליך של למידה. ניתן להשתמש בצבעים שונים, צורות שונות או כפי שיש בפרופיל כאן – מלא עבור התנהגויות שהוטמעו ומקווקו עבור התנהגויות הנמצאות בתהליך למידה. לשאלות A, B, פשוט תמלא את הקובייה בפרופיל המתאימה במספרה לכל השאלות שבהן סימנת לפחות התנהגות אחת. לדוגמה, בסעיף A1, ישנן 3 קטגוריות (תנועות גוף, צלילים ראשונים והבעות פנים). אם סימנת את אחת מההתנהגויות הללו, אז תוכל למלא את קובייה A1 בפרופיל (מביע אי נוחות). אם התנהגות כלשהיא, אפילו אחת, היא התנהגות שהוטמעה, תמלא את הקובייה בצבע מלא. אם ישנה התנהגות אחת, או יותר שהם בתהליך למידה ואף התנהגות עדיין לא הוטמעה, אז תמלא את הקובייה בפרופיל בקווקו. אחרת, יש להשאיר את הקובייה ריקה. אם דלגת על סעיפים A, B בגלל שילדך כבר עבר את השלבים הנ"ל, ניתן להשאיר את הקוביות ריקות.

לשאלות של סעיף C, ישנן יותר קטגוריות והן מראות כמה שלבים של תקשורת המסומנים בחוברת. לדוגמה, לשאלה C1 יש שמונה קטגוריות – 4 מהן בשלב 3, ו-1 מכל שאר השלבים 4,5,6,7. אם סימנת התנהגות אחת או יותר תחת תנועות גוף, צלילים ראשונים, הבעות פנים או ג'סטות פשוטות – אתה תצבע את הקובייה בפרופיל הנמצאת תחת C1 (דוחה חפץ) הנמצאת בשורה של שלב 3. אם סימנת התנהגות גם תחת קטגוריית סמלים מופשטים אז אתה תצבע גם את הקובייה הנמצאת בטור של C1 בשורה של שלב 5. תזכור תמיד להבחין בין התנהגויות שהוטמעו לבין התנהגויות שנמצאות בתהליך למידה.

2. לבקש ממישהו אחר לבצע זאת. אם קלינאי התקשורת או המורה של ילדך משתמש בגרסה

המקצועית של המטריקס (אפילו אם לא) ניתן לבקש ממנו להעביר את המידע לפרופיל עבורך.

3. לבצע זאת באתר האינטרנט. המטריקס להורים נמצא גם באינטרנט באתר

www.communicationmatrix.org. אתה יכול לגשת לאתר ולהעביר את המידע מהחוברת לטפסים הנמצאים

באתר. ברגע שהכנסת את כל המידע, הפרופיל מתמלא באופן אוטומטי וניתן להדפיס אותו. זהו שירות הניתן בחינם.

שימוש בתוצאות הפרופיל לתכנון טיפול

תוצאות המטריקס יכולות לעזור להורים ואנשי חינוך להחליט על מטרות תקשורת כלליות המתאימות לכישורים הנוכחים של ילדך. ניתן לפתח מטרת תקשורת כללית (איזה שלב של תקשורת ניתן להשיג) וכן מטרות טיפול ספציפיות (אילו התנהגויות תקשורתיות ואילו מסרים אנו רוצים להשיג). בכלליות, יש לאפשר לילד להשתמש ביכולות התקשורת שלו תוך דחיפה מתמדת לעבר השלב התקשורתי הבא. ההחלטה הראשונית שצריכה להתקבל היא האם להתמקד קודם בהגברת יכולות הילד בשלב נוכחי (שיבוצע אם יש לו מעט התנהגויות או מסרים בשלב זה) או האם להתחיל להשיג חלק מההתנהגויות בשלב הבא. ההחלטה הבאה היא איזו התנהגות ספציפית כדאי להשיג. האם להתמקד בהתנהגויות מוכרות או לשאוף לחדשות? החלטה זו צריכה לקחת בחשבון את היכולות המוטוריות, הסנסוריות והקוליות וכן מגבלות העלולות להקשות להשיג התנהגויות שונות. יש לקחת בחשבון גם כל מגבלה קוגניטיבית שיכולה למנוע מהילד להבין סוגים שונים של סמלים. בסוף, צריך להחליט בדיוק אילו מסרים אתה רוצים להשיג. תסתכל על הפרופיל ותנסה לקבוע אם ישנם פערים ביכולות התקשורת של הילד ותשקול לנסות להשיג מסרים חדשים שהילד זקוק להם על מנת שיוכל להביע את עצמו.

